

БАЗОВІ СКЛАДНИКИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДИТИНИ ДО ШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Шановні батьки, пропоную вам ознайомитись з інформацією, яка допоможе Вам оцінити здібності своєї дитини стосовно готовності до навчання в школі. Саме батьки повинні правильно оцінити готовність свого чада до вступу в навчальний заклад. При низькому рівні підготовки ніякі хитрощі не зможуть зробити дитину успішним учнем.

Все дошкільне життя дитини - це і є її підготовка до школи. Адже саме в сім'ї вона набуває соціальні навички, які їй знадобляться в школі. Батьки, бабусі й дідусі знайомлять його з навколишнім світом, вчать читати, писати, рахувати. Малюк вчиться граючи та спілкуючись з Вами.

На що слід звернути увагу:

1) Психофізичний розвиток дитини:

- рівень біологічного розвитку дитини (зріст, наявність постійних зубів);
- стан здоров'я на момент вступу до школи;
- динаміка захворюваності за попередній рік;
- не досягнення станом на 1 вересня 6 років і 6 місяців, при великому навчальному навантаженні, може призвести до відхилень у стані здоров'я вже на початковому етапі освітнього процесу.

Підстава для відстрочення терміну вступу до школи:

- прибавка у зрості за останній рік менше ніж на 4 см;
- відсутність постійних зубів;
- наявність хронічних хвороб, які загострюються частіше 3-х разів на рік;
- наявність за останній рік захворюваності частотою 4 та більше разів за тривалості 15 і більше днів.

- 2) **Психологічна готовність до шкільного навчання** — це комплексна характеристика дитини, що розкриває рівні розвитку психологічних якостей і є найважливішою передумовою для гармонійного входження дитини у нове соціальне середовище.

!!!Психологічну готовність до шкільного навчання складають:

(саме на визначення готовності по цих напрямках буде проводитись діагностика ваших дітей)

Інтелектуальна готовність:

- ❖ уміння розрізняти предмети й геометричні фігури за їх формою;
- ❖ уміння розрізняти предмети за розміром і розуміти їх співвідношення;
- ❖ уміння визначати місце знаходження предметів у просторі один відносно

- одного;
- ❖ сформованість слухового сприймання;
- ❖ сформованість початкових форм звукового аналізу слів;
- ❖ здатність до тривалого зосередження та вміння переключати увагу з одного заняття на інше;
- ❖ вміння легко запам'ятовувати слова на слух;
- ❖ розвинена зорова пам'ять;
- ❖ наявна здатність до логічного запам'ятовування;
- ❖ сформованість операцій мислення: виділення істотного в явищах навколишньої дійсності; установлення причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей між явищами; здатність до порівняння та зіставлення; здатність до узагальнення та умовиводів;
- ❖ правильна вимова всіх звуків мовлення;
- ❖ володіння достатнім обсягом словникового запасу за умови правильного розуміння значення засвоєних слів;
- ❖ уміння граматично правильно оформлювати речення, тобто відповідно до законів граматики з'єднувати окремі слова між собою задля висловлювання закінченої думки;
- ❖ вміння самопрезентувати себе (розповісти про себе: ім'я та прізвище, вік, адресу, день народження, певні риси: добрий, веселий...)
- ❖ володіння зв'язним мовленням;
- ❖ розвиток дрібної моторики; рухові навички;
- ❖ здатність розуміти і приймати завдання;
- ❖ уміння дотримуватись встановлених правил;
- ❖ уміння працювати за зразком;
- ❖ уміння слухати, розуміти й виконувати інструкції дорослого;
- ❖ уміння сприймати допомогу дорослого;
- ❖ уміння переносити засвоєні знання та способи дій на виконання аналогічних завдань;
- ❖ уміння планувати власні дії та контролювати їх.

• **Особистісна готовність:**

- позитивне ставлення до навчання;
- розуміння мотиву навчання (для чого треба ходити до школи?);
- здатність тривалий час виконувати не дуже привабливе завдання;
- уміння долати труднощі;
- здатність довести розпочату роботу до завершення;
- здатність до довільної регуляції поведінки (посидючість);
- здатність розпізнавати й розуміти прояви емоцій інших людей;
- розвиток вищих почуттів та емоцій (співчуття, відповідальність, гордість тощо);
- вміння керувати власними емоціями та почуттями;
- сформований особистий інтерес до нового, власне шкільного змісту занять;
- готовність до зміни соціальної позиції (бажання знаходити нових друзів і вміння ініціювати дружбу);
- бажання вчитися, дитина виявляє «почуття необхідності навчання»;
- допитливість, потреба в самостійному пошуку відповідей на запитання, що цікавлять;
- наявність змістовного уявлення у дитини про підготовку до школи;

- дисциплінованість;
- визнання авторитету вчителя;
- виникнення першого схематичного, цілісного дитячого світогляду
- уміння правильно оцінити свої можливості;
- вміння розрізняти гарні та погані вчинки;
- самооцінка, оцінка «Я» в конкретній діяльності.

• **Соціальна готовність:**

- ✓ наявність бажання дитини у спілкуванні з однолітками й дорослими;
- ✓ сформованість комунікативних рис характеру — товариськість, контактність, відкритість, сумлінність, наполегливість тощо;
- ✓ знання та розуміння культури спілкування;
- ✓ сформованість навичок спілкування, вміння вступати в контакт як з однолітками, так і з дорослими;
- ✓ уміння гармонійно поєднувати виразні, вербальні та не вербальні засоби спілкування;
- ✓ довільність у спілкуванні з дорослими (вміння прийняти навчальне завдання та вказівку дорослого);
- ✓ здатність до взаємодії на партнерських засадах (уміння справедливо розподіляти функції, домовлятися, обґрунтовувати свою думку, поступатися);
- ✓ усвідомлення свого соціального «Я» (сприймання себе в контексті стосунків з іншими, відчуття своєї належності до певної групи);
- ✓ здатність почуватися впевнено за межами дому, в навчальному середовищі.
- ✓ знання основних норм і правил поведінки в соціальному середовищі;
- ✓ розуміння ролі вчителя, що відрізняється від ролі вихователя та мами;
- ✓ здатність і готовність до співпраці;
- ✓ уміння будувати взаємовідносини з однолітками під час спільної діяльності;
- ✓ сформованість необхідних елементарних трудових умінь і навичок (уміння організувати робоче місце та підтримувати порядок на ньому тощо);
- ✓ сформованість навичок самообслуговування.

Зверніть увагу на те, що ваш малюк приходить до школи не тільки для того, щоб вчитися письму та математиці. Він набуває навичок безконфліктного спілкування, звикає поважати старших, бути уважним, посидючим. Потрібно звернути увагу на різні аспекти підготовки дошкільника: психологічний, емоційний, адаптаційний, інтелектуальний, фізичний. Якщо в якомусь напрямку дитина ще слабка, вона буде страждати, тому що почне відставати від однолітків. Якщо дитина має високий показник готовності до школи, їй буде легше пристосуватись до нового середовища, знайти друзів, сприймати навчальний матеріал. Краще підготувати її як слід, щоб вона звикала відчувати себе переможцем. Але пам'ятайте, що неможливо у всьому бути першим. Тому дитину треба вчити програвати, радіти успіхам друзів і визначати, які цілі - головні.

Добре підготовлений малюк вчиться із задоволенням, йому все дається легко, він хороший друг, адекватно реагує на зауваження і вимоги вчителів.

Використані джерела:

1. Гуткина Н.И. Психологическая готовность к школе. – СПб.: Питер, 2004. – 208 с.
2. Таран О. П. Психологічна готовність до школи. – К.: Шк.світ, 2010. – 128 с.
3. http://www.kniga.com/books/preview_txt.asp?sku=ebooks310773

ЯК ПІДГОТУВАТИ ДИТИНУ ДО ВСТУПНОГО ДІАГНОСТУВАННЯ

- 1) За декілька тижнів до призначеного дня діагностики зверніть особливу увагу на режим дня (не перевантажуйте дитину навчальними заняттями, старайтесь проводити заняття в ігровій формі, виділіть більше часу на відпочинок та гру, слідкуйте, щоб дитина вчасно лягала спати, висипалась, протягом дня була бадьорою та активною).
- 2) Приділіть більше часу дитині, розмовляйте з дитиною, відповідайте на всі запитання дитини розгорнуто та чесно.
- 3) Запрошуйте до дому своїх друзів, знайомих, сусідів. Нехай дитина звикає спілкуватись з дорослими людьми, думати і викладати думки вголос.
- 4) Частіше схвалюйте свою дитину за гарні вчинки, за справи, які дитина намагається зробити сама, старайтесь щоб критики було якомога менше.
- 5) Не робіть за дитину, дайте можливість все робити самостійно. Але реагуйте на кожне прохання дитини про допомогу. Тобто допомагайте лише тоді, коли вас просять.
- 6) Не порівнюйте успіхи вашої дитини з успіхами інших дітей, це може призвести до зниження впевненості у власних силах.
- 7) Не залякуйте дитину школою, не критикуйте дитину за погано зроблене завдання (це може знизити бажання вчитись, або взагалі йти до школи).
- 8) Поважливе ставлення до дитини та час на спілкування з дитиною (показуйте, що вам цікаво, емоційне підкріплення, розвиток мови - дитина навчається у вас).
- 9) Обмежуйте перегляд телевізора та ігри на комп'ютері, дивіться мультфільми разом з дітьми, пояснюйте, те що хочете щоб зрозуміла дитина.
- 10) Навчайте дитину вільно і невимушено спілкуватися не тільки зі своїми однолітками, а й з дорослими.
- 11) Визнайте права дитини на помилки.
- 12) Напередодні діагностування спокійним тоном розкажіть дитині, що буде відбуватись під час діагностики (зауважте, що треба розмовляти з дорослими людьми так само, як і з вами; що треба сміливо, чітко та голосно відповідати на запитання, рішуче виконувати завдання, нічого не боятись; підготуйте дитину до того, що не слід боятись сказати щось не так, або зробити помилку).
- 13) Щоб дитина менше соромилась, відрепетуйте з нею бесіду заздалегідь.
- 14) В день діагностики батькам, або особам, що супроводжують дитину необхідно демонструвати дитині впевненість, підтримку. Ні в якому разі не показувати власні хвилювання, краще підготуйте себе. Пам'ятайте, дитину не лякає діагностика, її лякають ваші хвилювання.

Будьте впевнені в своїй дитині, довіряйте їй, і вона обов'язково досягне успіху.

*Підготувала психолог початкової школи
Гімназії «Київська Русь»
Біба Н.Д.*